

Развивање на отворени образовни ресурси и модули за земјоделство и рурален развој

Со цел да се обезбедат средства за подобрување на човечките капацитети овој проект ќе придонесе за создавање на критичен број на експерти и on-line OOP алатки кои што ќе спроведуваат услуги за земјоделците и руралните заедници со цел да се зголеми нивното земјоделско производство, но истовремено и да се зголеми свеста за потребата од заштита на животната средина.

Групи на специјалисти во производството и заштитата на растенијата, заедно со фармерите кои што практикуваат органско производство, ќе имаат можност да се информираат за искуствата од странство во примена на интегрираното управување со штетници и принципите на органското земјоделство на ниво на фарма. Високообразовните институции и членови на овој конзорциум ќе ги здружат силите со цел да се спроведат краткорочни курсеви за практичен пренос на познавањето и спроведувањето на најважните органски принципи и методите на интегрираната контрола на штетници.

Покрај тоа, експерти од институциите и членови на конзорциумот ќе ги здружат силите за да се развие и да се инсталира он - лајн калкулатор за примена на ѓубриваво согласно со спецификите на културата, како и да се развие и да се инсталира, односно прикачи база на податоци за пестицидите кои што се регистрирани и дозволени за употреба во Република Македонија. Ова ќе биде достапна преку Windows, iOS и Android уреди.

КОНЗОРЦИУМ

Четири високообразовни институции, едно здружение на фармери кои практикуваат органско производство и државната советодавна служба (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) го сочинуваат тимот на институциите кои ќе ги здружат силите и можностите со цел да придонесат во решавањето и надминувањето на дел од проблемите и прашањата со кои што фармерите (ќе) се среќаваат при извршувањето на своите работни операции.

Персоналот од високообразовните институции ќе биде одговорен за создавање на серија на алатки кои ќе им бидат од корист не само на целната група на проектот, туку на секој еден кој што бара решение за неговиот / нејзиниот проблем во врска со употребата на ѓубрива или пестициди.

Изборот на приоритети се должи на следото:

- - Земјоделството, како сектор е еден од најзапоставените во Македонија. Многу внимание се посветува на т.н. технички вештини, додека земјоделството се смета како нешто за кое што секој има познавање и знаење. Ваквиот став се должи на недостатокот на поддршка за создавање на нови можности за учење врз основа на ИТ или ООР (дигитално карактеризирани) вклучувања.
- - На Македонските услужни служби и на Македонските советници им недостасува надградба на вештините. Лошото финансирање во јавниот сектор и лошата финансиска состојба на земјоделците придонесува за немањето можност да се присуствува на било каков вид на надградба на вештините преку посета на курсеви во странство или дома, на теми кои се од интерес за ЕУ.
- - Мешовитите курсеви е нешто што е ретко. Како што споменавме претходно, не постојат многу можности да се организираат вакви курсеви, бидејќи буџетот на ВОИ е тешко одржлив дури и за одржување на редовната настава на учениците, а со тоа остава малку можности за високообразовните институции да организираат и спроведат професионален развој за веќе дипломираните професионалци, кои се здобиле со диплома пред повеќе години.
- - Дигитални средства за одржување на тековните знаења и познавања или за создавање на нов вид на знаење едвај постои. Ова се должи на предрасудата дека за ИТ и компјутерите нема место во земјоделството. Создавање на ООР во дигитален формат ќе биде од голема корист за секој заинтересиран поединец да се побијат овие предрасуди и да стане репрезентативен примерок во промовирањето на овие алатки како лесни-за-користење, ефикасни, бесплатни и многу корисни.

ОДРЖЛИВОСТ

Како што е претходно наведено, проектот ќе има два вида на резултати. Првиот, подобрување на човечкиот потенцијал во таква чувствителна област како што е правилна употреба на ѓубриво, со цел да се добие на приносите, но притоа да се посвети внимание на зачувување на животната средина. Оваа активност ќе доведе до два под-резултати.

Првата се идентификува во бројот на советници / производители кои ќе добијат детална обука во високообразовни институции кои се специјализирани за одржување на обуки за правилна употреба на ѓубривото, со цел да се добие најдобар можен квантитет и квалитет и пред се безбедна храна. Одржувањето и

подобрувањето на стекнатите знаења, понатаму ќе се одржува преку Националната програма за поддршка на земјоделството и ИПАРД фондовите.

Вториот под-резултат, е он-лајн калкулатор, прикачен на веб страна, за утврдување на количините на ѓубрива кои треба да се применуваат, утврдени врз основа на резултати добиени од претходно направена агрохемиска анализа на почвата. Како и во случајот на претходниот под-резултат, овој он-лајн калкулатор, понатаму ќе се одржува преку Националната програма за поддршка на земјоделството, бидејќи постојат ставки во буџетот на програмата за поддршка и примена на нови техники и технологии.

Следниот резултатот е база на податоци на веб страна за болести / штетници и пестициди. Ова ќе се одржува редовно од страна на Одделот за заштита на растенијата и на животната средина на Факултетот за земјоделски науки на Универзитетот ГоцеДелчев. Студентите на Факултетот за земјоделски науки, кои имаат главни предмети од заштитата на растенијата, ќе бидат ангажирани во одржување и понатамошна надградба и развој на базата на податоци. Овој нивни ангажман ќе биде признат како дел од семинар или волонтерска активност кои ќе бидат признати како дел од нивната практична работа. За проширување на базата на податоци ќе бидат ангажирани студентите на студентите од поделелската насока. Тие ќе бидат поканети да учествуваат преку обезбедување на високо квалитетни фотографии на болести и штетници кои нема да бидат опфатени со првичната верзија